

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 319/2011-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. februára 2012 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď., H., a akad. mal. a soch. M. T., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., Advokátska kancelária, B., v ktorej namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 35/2001 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. Ing. D. Ď. a akad. mal. a soch. M. T. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 35/2001 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 35/2001 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. Ing. D. Ď. a akad. mal. a soch. M. T. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. JUDr. Ing. D. Ď. a akad. mal. a soch. M. T. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,96 € s DPH (slovom tristotridsaťjeden eur a deväťdesiatšesť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. J. H., Advokátska kancelária, B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

5. V zostávajúcej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 319/2011-17 z 24. augusta 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. a akad. mal. a soch. M. T. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 35/2001.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 23. februára 2001 domáhajú vyslovenia neplatnosti

uzatvorenej kúpnej zmluvy a určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Sťažovatelia v sťažnosti ďalej okrem iného uviedli: «dňa 9. 4. 2001 sťažovatelia doplnili žalobu o listiny požadované súdom a podali návrh na predbežné opatrenie...

Súd dňa 9. 4. 2001 vydal predbežné opatrenie a žalovanému v 2. rade J., s. r. o. zakázal uznesením sp. zn. 9 C 35/01-46 s nehnuteľnosťami nakladať...

Vec však v tom čase bola na odvolacom súde, ktorý uznesením sp. zn. 14 Co 227/01-99 rozhodoval a rozhodol o tom, že predbežné opatrenie proti žalovanému v 2. rade (J. s. r. o.) potvrdil.

... od 17. 4. 2002, kedy sa spis vrátil na OS Ba III. až do 23. 1. 2007 sa vo veci nekonalo!

Dňa 26. 4. 2007 nám bolo doručené uznesenie súdu o pripustení žalovaného v 3. rade Ing. S. do konania. Bolo to krátko po 5 rokoch od podania žaloby!...

Súd dňa 27. 10. 2008 vydal predbežné opatrenie proti žalovanému v 3. rade...

Odvolačný súd uznesením sp. zn. 3 Co 19/09-435 dňa 29. 1. 2009 predbežné opatrenie sp. zn. 9 C 35/2001-411 zo dňa 27. 10. 2008 potvrdil a spis vrátil OS Ba III. dňa 3. 2. 2009...

Súdca musel uznesenie o predbežnom opatrení opraviť, čo urobil dňa 4. 6. 2009 a doručil rozhodnutie žalobcom dňa 22. 6. 2009... Inak vo veci opäť nekonalo!

Dňa 6. 10. 2010 konajúci zákonný sudca prerušil konanie, uznesením sp. zn. 9 C 35/2001...

O odvolaní žalobcov o prerušení konania rozhodol odvolací súd uznesením sp. zn. 9 Co 321/10-484 dňa 28. 10. 2010 a spis bol OS Ba III. vrátený 18. 11. 2010...

Ďalej poukazujeme na to, že ani doterajší priebeh nenaznačuje skoré skončenie veci, nakoľko súd po viac ako 10 rokoch vo veci ešte nerozhodol ani na prvom stupni. Tento stav „ducha“ ovplyvňuje aj životné a sociálne podmienky rodín sťažovateľov. Máme za to, že v tomto konaní došlo k bezdôvodným prietahom, že konajúci okresný súd nerozhodoval v primeranej lehote bez zbytočných prietahov, ktoré sťažovatelia nespôsobili.»

3. Na základe uvedeného sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Bratislava III. v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 35/2001 porušil základné ľudské právo sťažovateľa JUDr. Ing. D. Ď. a Akad. mal. a soch. M. T. na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III. prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 35/2001 konal bez zbytočných prietáhov.

2. JUDr. Ing. D. Ď., priznáva primerané finančné zadosťučinenie 40 000.- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava III. povinný mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

3. Akad. mal. a soch. M. T., priznáva primerané finančné zadosťučinenie 40 000.- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava III. povinný jej zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. JUDr. Ing. D. D., a Akad. mal. a soch. M. T., priznáva úhradu trov právneho zastúpenia 331,97 Eur., ktoré je Okresný súd Bratislava III. povinný im zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. H... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľa odôvodnili tým, že: «Od podania žalobného návrhu uplynulo viac ako 10 rokov, kedy sťažovateľa - žalobcovia podali žalobný návrh na začatie konania...

Nemôžeme sa ubrániť podozreniu, že súdy vzhľadom na účastníkov konania - konateľov spoločnosti Ž., s. r. o., ktorí zavinili tento stav, budú rozhodovať nespravodlivo tak, že budú sťažovateľov zaväzovať platiť trovy konania odporcom v značenej až likvidačnej sume, ako to bolo aj v spore na OS Ba III. sp. zn. 7 C 157/2001, zo dňa 19. 9. 1997 kde súd priznal trovy odporcom (ktorí boli pripustení do konania podľa § 92 ods. 2 O. s. p.) temer 63.000.- Eur a v spore na OS Ba I., sp. zn. 26 Cb 98/2001 zo dňa 19. 12. 1996 kde súd priznal trovy odporcom po viac ako 14 rokoch v sume 26.104.64 a súdne poplatky 33.193,50 Eur.

Najpodstatnejšou časťou celého súdneho sporu je skutočnosť, že sťažovateľa trpia neistotou v spravodlivý súdny proces, čo má podstatný vplyv aj na zdravotný stav sťažovateľov.

Sťažovateľovi, počas nečinnosti súdov po dobu viac ako 10 rokov vznikli a vznikajú ďalšie zdravotné problémy (nie len vekom), ale hlavne z dôvodu nesprávnych procesných postupov súdov a bezdôvodnými prietahmi.

Nemalé sú aj spoločenské problémy, nakoľko sťažovateľ v 1. rade pochádza zo 16 člennej rodiny a ako bývalý vrcholový športovec má mnoho priateľov a všetci sa pýtajú, kedy tie spory skončia a či sa vo svojom veku dožije spravodlivého rozhodnutia.

Ďalej poukazujeme na to, že ani doterajší priebeh nenaznačuje skoré skončenie veci, nakoľko súd po viac ako 10 rokoch vo veci ešte nerozhodol ani na prvom stupni. Tento stav „ducha“ ovplyvňuje aj životné a sociálne podmienky rodín sťažovateľov.»

4. Ústavný súd vyzval listom č. k. I. ÚS 319/2011-22 z 30. augusta 2011 podpredsedu okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril v lehote 14 dní od jej doručenia. Výzva bola doručená okresnému súdu 5. septembra 2011. Predseda okresného súdu na výzvu ústavného súdu reagoval stručne listom sp. zn. 1 Spr 3626/2011 z 29. novembra 2011, ktorý bol ústavnému súdu doručený 8. decembra 2011 a v ktorom uviedol: „... zasielam vyjadrenie zákonného sudcu v uvedenej veci, ktoré si osvojujem i ako predseda Okresného súdu Bratislava III.“ V pripojenom liste je uvedený len stručný chronologický prehľad úkonov v predmetnom konaní, ktorý vyhotovil zákonný sudca Mgr. M. D. Sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu okresného súdu v podstate zopakovali svoje tvrdenia uvedené v sťažnosti.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

6. Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 35/2001 zistil takýto relevantný priebeh a stav predmetného konania:

- sťažovatelia podali 23. februára 2001 žalobný návrh na okresnom súde proti dvom odporcom Ž., spol. s r. o., a J., o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 16 Cb 54/01 a vec bola pridelená zákonnému sudcovi Mgr. R. H.,

- 2. marca 2001 bol spis zaevidovaný pod sp. zn. 9 C 35/2001,

- 29. marca 2001 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby v lehote 5 dní založili do spisu aktuálny výpis z listu vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom sporu,

- 9. apríla 2001 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 35/2001-46, ktorým nariadil predbežné opatrenie voči odporcom v 1. a 2. rade,

- 9. apríla 2001 okresný súd dostal podanie sťažovateľov, ktorým navrhli zmenu petitu žalobného návrhu z 23. februára 2001, a návrh na vydanie predbežného opatrenia,

- 10. apríla 2001 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby v lehote 15 dní oznámili cenu nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu,

- 10. apríla 2001 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh,

- 19. apríla 2001 sťažovatelia zaplatili súdny poplatok za podaný návrh,

- 25. apríla 2001 okresný súd dostal vyjadrenie odporcu v 1. rade k žalobnému návrhu,

- 26. apríla 2001 doručili sťažovatelia údaj o cene nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, a návrh na vydanie predbežného opatrenia proti odporcovi v 3. rade,

- 7. mája 2001 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu v 2. rade proti uzneseniu, ktorým bolo vydané predbežné opatrenie,

- 28. mája 2001 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) prevzal spis,

- 27. novembra 2001 odporca v 1. rade doručil okresnému súdu vyjadrenie k veci,

- 19. februára 2002 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľov o nariadenie termínu pojednávania,

- 17. apríla 2002 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 14 Co 227/01, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 35/01-46 z 9. apríla 2002 vo veci predbežného opatrenia,

- 25. apríla 2002 okresný súd žiada krajský súd o oznámenie stavu konania a o pripojenie spisov sp. zn. 34 Cb 112/99 a sp. zn. 81 Cb 80/97, ak sú veci právoplatne skončené; krajský súd listom zo 6. mája 2002 a 22. mája 2002 oznámil okresnému súdu, že žiadané spisy sa nachádzajú na Najvyššom súde Slovenskej republiky,

- 8. augusta 2002 okresný súd zabezpečoval výpis z obchodného registra odporcu v 2. rade,

- 19. marca 2003 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu v 1. rade,

- od 23. apríla 2003 je podľa opatrenia predsedu okresného súdu zákonným sudcom Mgr. M. D.,

- 3. októbra 2006 okresný súd nariadil termín pojednávania na 22. november 2006,

- 22. novembra 2006 okresný súd spísal zápisnicu z pojednávania, na ktoré sa žiaden z účastníkov nedostavil z dôvodu, že kancelária nezaslala pozvánky na pojednávanie; pozvánky neboli realizované z dôvodu, že spis bol predložený na kontrolu krajskému súdu; pojednávanie bolo odročené na neurčito,

- 22. novembra 2006 okresný súd požiadal o pripojenie spisu sp. zn. 81 Cb 80/97,

- 30. novembra 2006 krajský súd oznámil, že žiadaný spis (zaslal len rozsudok) nemôže zaslať, lebo bol zapožičaný Okresnému súdu Bratislava II,

- 23. januára 2007 okresný súd nariadil termín pojednávania na 21. február 2007,

- 6. februára 2007 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľov, aby rozhodol o návrhu, ktorý podali 9. apríla 2001, a aby do konania na strane odporcov pribral odporcu v 3. rade,

- 12. februára 2007 bolo okresnému súdu odporcom v 1. rade doručené vyjadrenie k žalobe,

- 15. februára 2007 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľov na zmenu žalobného petitu,

- 21. februára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie; nedostavili sa odporcovia; po prednese sťažovateľov pojednávanie bolo odročené na 25. apríl 2007,

- 20. apríla 2007 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 35/2001-232, ktorým pripustil do konania odporcu v 3. rade,
- 23. apríla 2007 okresný súd bez uvedenia dôvodu zmenil termín nariadeného súdneho pojednávania na 4. jún 2007,
- 1. júna 2007 okresný súd dostal od správcu konkurznej podstaty odporcu v 1. rade ospravedlnenie neúčasti na súdnom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti, ktorý vyslovil súhlas s prerokovaním veci bez jeho prítomnosti na pojednávaní,
- 4. júna 2007 sa uskutočnilo pojednávanie; odporcovia sa ho nezúčastnili a po prednese sťažovateľov pojednávanie bolo odročené na 24. september 2007,
- 23. júla 2007 okresný súd vyžiadal od Katastrálneho úradu v B., výpisy aktuálnych listov vlastníctva,
- 24. augusta 2007 okresný súd nariadil termín súdneho pojednávania na 24. september 2007,
- 24. septembra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sa odporcovia opakovane nezúčastnili; po oboznámení sa s obsahom spisu bolo pojednávanie odročené na 19. november 2007,
- 19. novembra 2007 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, na ktorom sa odporcovia nezúčastnili; po oboznámení sa s obsahom spisu bolo pojednávanie odročené na 30. január 2008,
- 20. novembra 2007 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 35/2001-288, ktorým pripustil zmenu žalobného petitu,
- 27. decembra 2007 odporca v 3. rade doručil okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu č. k. 9 C 35/2001-232, ktorým ho pribral do konania,
- 27. decembra 2007 odporca v 3. rade doručil okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu č. k. 9 C 35/2001-288, ktorým pripustil zmenu žalobného petitu,
- 17. januára 2008 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania z dôvodu podaného odvolania a predloženia veci na rozhodnutie krajskému súdu,
- 21. januára 2008 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 35/2001-309, ktorým pripustil zmenu žalobného petitu,
- 21. februára 2008 krajský súd prevzal spis na rozhodnutie o podanom odvolaní a zaevidoval ho pod sp. zn. 5 Co/60/2008,

- 25. marca 2008 okresný súd prevzal spis spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co/60/2008, ktorým napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 9 C 35/2001-232 potvrdil,

- 25. júna 2008 sa uskutočnilo pojednávanie; po založení listín do súdneho spisu odporcom v 1. a 3. rade bolo pojednávanie odročené na 27. august 2008,

- 27. augusta 2008 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie; po oboznámení sa s obsahom celého spisu a po prednese právneho zástupcu odporcu v 3. rade bolo pojednávanie odročené na 27. október 2008,

- 27. októbra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 19. november 2008,

- 27. októbra 2008 okresný súd uznesením č. k. 9 C 35/2001-411 nariadil predbežným opatrením odporcovi v 3. rade zákaz scudzovať, zaťažovať právnymi a vecnými bremenami, vykonávať stavebné a akékoľvek iné úpravy na nehnuteľnostiach, ktoré sú predmetom sporu,

- 14. novembra 2008 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu v 3. rade proti uzneseniu č. k. 9 C 35/2001-411,

- 19. novembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie a bez prerokovania veci bolo pojednávanie odročené na neurčito pre účely predloženia spisu krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní,

- 2. decembra 2008 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 35/2001-421, ktorým uložil odporcovi v 3. rade zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie; odporca v 3. rade súdny poplatok zaplatil 12. decembra 2008,

- 23. decembra 2008 bolo okresnému súdu sťažovateľmi doručené späťvzatie žalobného návrhu proti odporcom v 1. a 2. rade,

- 13. januára 2009 okresný súd predložil krajskému súdu spis na rozhodnutie o podanom odvolaní odporcu v 3. rade,

- 3. februára 2009 krajský súd vrátil spis okresnému súdu (prvostupňové uznesenie bolo potvrdené),

- 20. apríla 2009 okresný súd zaslal Správe katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu uznesenie č. k. 9 C 35/2001-411,

- 15. mája 2009 bola okresnému súdu doručená výzva Správy katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu na odstránenie nedostatkov (v uznesení č. k. 9 C 35/2001-411 odporca v 3. rade nie je dostatočne identifikovaný, pretože nie je uvedený dátum narodenia),

- 4. júna 2009 okresný súd vydal opravné uznesenie č. k. 9 C 35/2001-457 o nariadení predbežného opatrenia, ktoré bolo zaslané Správe katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu na zápis,

- 26. júna 2009 bola okresnému súdu doručená výzva Správy katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu na odstránenie nedostatkov (v uznesení č. k. 9 C 35/2001-457 odporca v 3. rade má uvedený dátum narodenia 11. augusta 1953 a osoba uvedená v liste vlastníctva č. 3687 má uvedený dátum narodenia 15. novembra 1982),

- 6. mája 2010 okresný súd vydal uznesenia č. k. 9 C 35/2001-460, ktorým konanie prerušil do právoplatného skončenia veci vedenej pred krajským súdom pod sp. zn. 38 K 111/95,

- 27. mája 2010 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 35/2001-460,

- 1. júna 2010 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu v 3. rade proti uzneseniu č. k. 9 C 35/2001-460,

- od 2. júna 2010 je podľa opatrenia predsedu okresného súdu zákonným sudcom Mgr. J. S.,

- 16. júna 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľov k odvolaniu odporcu v 3. rade proti uzneseniu č. k. 9 C 35/2001-460,

- 18. augusta 2010 krajský súd prevzal spis na rozhodnutie o podanom odvolaní,

- 18. novembra 2010 bol okresnému súdu vrátený spis spolu s uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 321/10, ktorým napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie,

- 24. novembra 2010 okresný súd vyzval odporcov, aby sa v lehote 20 dní vyjadrili, či súhlasia so späťvzatím žalobného návrhu proti odporcom v 1. a 2. rade,

- 8. decembra 2010 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu v 2. rade k návrhu na späťvzatie žalobného návrhu,

- 27. apríla 2011 okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 35/2001-495, ktorým konanie proti odporcom v 1. a 2. rade zastavil, nepriznal náhradu trov konania sťažovateľom ani odporcovi; okresný súd zaviazal sťažovateľov uhradiť trovy konania odporcovi v 1. rade,
- 11. mája 2011 bola podľa opatrenia predsedu okresného súdu vec pridelená sudcovi Mgr. M. D.,
- 24. mája 2011 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu č. k. 9 C 35/2001-495,
- 10. augusta 2011 krajský súd prevzal spis na rozhodnutie o podanom odvolaní.

III.

7. Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov..., a porušenia práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98). Podľa názoru ústavného súdu k stavu právnej istoty účastníka konania dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu vo veci alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho

konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovávanej veci.

10. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie (rozhodovanie o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv), ktoré sa začalo 23. februára 2001, teda pred takmer 11 rokmi, uskutočnili sa v ňom pojednávania, ale nebolo ani raz v merite veci na okresnom súde rozhodnuté. Rozhodovanie súdu o týchto otázkach tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a preto vec nemožno posúdiť ako právne zložitú.

11. Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu sp. zn. 9 C 35/2001 a postupu okresného súdu v predmetnom konaní ústavný súd konštatuje, že právna a ani faktická náročnosť nemohli byť zásadnou príčinou doterajšej dĺžky konania.

12. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil žiadnu podstatnú okolnosť v správaní s'ťažovateľov, ktorou by prispeli k zbytočným priet'ahom v konaní. Ústavný súd si povšimol skutočnosť, že s'ťažovatelia tiež menili žalobný petit. Táto zmena mohla prispieť k celkovej dĺžke konania, je to však procesné právo účastníka súdneho konania, na ktoré má právo.

13. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej občianskoprávnej veci, pričom zbytočné priet'ahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu práv s'ťažovateľov, ústavný súd zistil, že okresný súd bol v určitých obdobiach nečinný, pričom plynulému prerokovaniu danej veci nebránila žiadna zákonná prekážka (napr. rozhodnutia II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

14. Z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu (pozri bod 6) vyplýva, že bol v spore sťažovateľov v podstate nečinný, aj keď vykonával pojednávania, zabezpečoval dôkazy, ale ani raz v merite veci nerozhodol. Nečinnosť okresného súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 9 C 35/2001 ako celok, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony okresného súdu. Iba príkladmo možno v tejto súvislosti uviesť nečinnosť okresného súdu v trvaní viac ako 4 roky a 2 mesiace (obdobie od 8. augusta 2002 do 21. novembra 2006). Ďalej to bola nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu v čase od 3. februára 2009 do 6. mája 2010, keď okresný súd síce vydal uznesenie, avšak ho musel opakovane opravovať.

15. Ústavný súd bez akýchkoľvek pochybností dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 35/2001 už len z dôvodu celkového trvania tohto konania (takmer 11 rokov) došlo u sťažovateľov k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.

16. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

17. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie“. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ

domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

19. Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 40 000 € z dôvodov uvedených v bode 3 in fine, z ktorých musel ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzať. Vzhľadom na to, že sťažovatelia (ktorí sú kvalifikovane zastúpení advokátom) odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia aj ich majetkovou ujmu, ústavný súd v tejto časti dôvodov nemohol im priznať ústavnú relevanciu, pretože pri posudzovaní dôvodnosti a výšky finančného zadosťučinenia sa prípadná majetková ujma sťažovateľov nezohľadňuje.

20. Ďalšími dôvodmi sťažovateľov na priznanie finančného zadosťučinenia bolo, že im *„... počas nečinnosti súdov po dobu viac ako 10 rokov vznikli a vznikajú ďalšie zdravotné problémy (nie len vekom), ale hlavne z dôvodu nesprávnych procesných postupov súdov a bezdôvodnými prietahmi...“*. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že jeho fakultatívna právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje ani nerozširuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov. V súvislosti s uvedeným považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť aj to, že jeho právomoc priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľom, ktorej sťažnosti vyhovie v merite vecí, nie je samostatným nárokom sťažovateľov na akési odškodnenie za prípadné prietahy v konaní príslušného štátneho orgánu, ale má len akcesorickú povahu. Satisfakčný potenciál rozhodnutia ústavného súdu teda nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným dôvodom na domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto dôvodom je len a výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľov a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty (I. ÚS 235/03). Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

21. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vzhľadom na stav neistoty „v spravodlivý súdny proces“, na ktorý sťažovatelia v sťažnosti taktiež poukazovali. Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov (pozri body 10 až 15) považuje za primerané každému v sume po 2 000 €.

22. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3. Ústavný súd v zostávajúcej časti uplatneného nároku sťažovateľov na priznanie primeraného zadosťučinenia rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5.

23. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnému sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát je platcom dane z pridanej hodnoty. Advokát vykonal dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania a spísanie sťažnosti. Písomné vyjadrenie sťažovateľov

z 12. januára 2012 (nimi aj podpísané) navyše nespĺňa požiadavku ústavného významu, a preto v tejto časti im náhradu trov nepriznal.

24. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu v roku 2011, ktorý predstavuje sumu 741 €. Odmena za jeden právny úkon je teda 123,50 € znížená o 50 % tarifnej odmeny (§ 13 ods. 2 vyhlášky), čo predstavuje sumu 61,75 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 7,41 € predstavuje sumu 69,16 € za jeden úkon. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom v roku 2011 (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 138,32 € plus 19 % DPH (advokát je platcom dane z pridanej hodnoty) v sume 27,66 €, teda celkovo predstavuje sumu 165,98 € za jedného účastníka konania, t. j. za dvoch účastníkov konania sumu 331,96 €.

25. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

26. V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezou“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2012